

Samenwerkingsagenda

Gemeente Vijfheerenlanden –
Provincie Utrecht

01-09-2026

Inhoud

1. Samenwerken aan gezamenlijke ruimtelijke ambities	3
1.1 Inleiding	3
1.2 Omgevingsvisie Provincie Utrecht en Omgevingsvisie Vijfheerenlanden	4
1.3 Regionale Samenwerking	4
2. Samenwerkingsagenda Vijfheerenlanden – Provincie Utrecht	5
2.1 Doel	5
2.2 Scope en Reikwijdte	6
2.3 Samenwerking en commitment	6
2.4 Evaluatie en vervolg	6
3. De agenda per thema	7
3.1 Vitale Steden en dorpen	7
3.2 Energietransitie	10
3.3 Duurzame Bereikbaarheid	12
3.4 Landschap, Groen en Water	15
3.5 Economie en werken	17

1. Samenwerken aan gezamenlijke ruimtelijke ambities

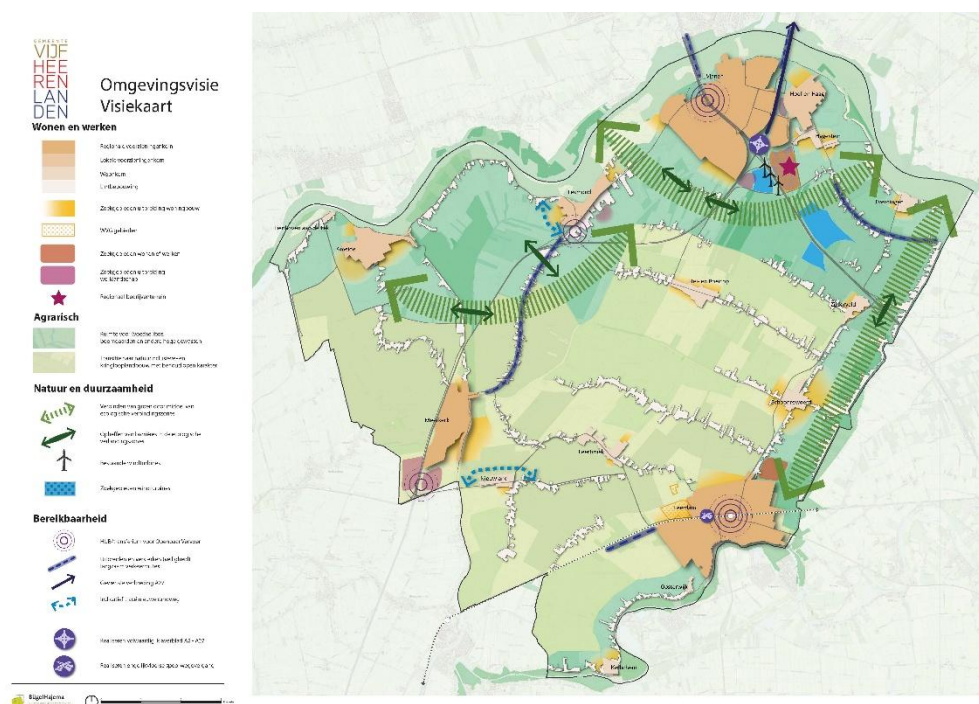
1.1 Inleiding

In 2020 werd de pas gefuseerde gemeente Vijfheerenlanden geconfronteerd met een substantiële financiële tegenvaller van € 92 mln. Dit was het gevolg van een langslepende procedure bij één van de fusiepartners die leidde tot een forse schadeclaim. De investeringsruimte van Vijfheerenlanden was hiermee verdwenen.

Om de schade voor deze jonge gemeente te beperken, hebben het ministerie van BZK en Provincie Utrecht zich achter Vijfheerenlanden geschaard. Zij hebben constructief meegedacht over de wijze waarop investeringsprogramma's, beleidsspeerpunten en subsidies van rijk en provincie verbonden kunnen worden aan de opgaven en ambities van Vijfheerenlanden. Dit resulteerde in de Propositie Vijfheerenlanden –een hernieuwd perspectief–, waarin zoekrichtingen zijn verkend en prioriteiten zijn vastgelegd. Mede als gevolg van het commitment van provincie en rijk heeft de gemeente Vijfheerenlanden inmiddels ook nieuwe investeringsruimte in de meerjarenbegroting opgenomen tot een bedrag van € 88 miljoen om te kunnen blijven investeren in de samenleving en in de groei van de gemeente.

In 2025 is door de gemeente Vijfheerenlanden de tussenbalans opgemaakt. Hoe sluiten onze doelen van toen aan op de uitdagingen van nu en de toekomst? Vijfheerenlanden wil lokaal, regionaal, provinciaal en landelijk blijven bijdragen. Daartoe heeft de gemeente in overleg met de Provincie de Propositie 2025 opgesteld, daarin staan welzijn, duurzaamheid en kwaliteit van leven van onze inwoners, 'De juiste balans voor het goede leven in Vijfheerenlanden', centraal.

Voor het realiseren van de ambities van Vijfheerenlanden is samenwerking met andere overheden, partners en inwoners belangrijk. De gemeente Vijfheerenlanden en de Provincie Utrecht werken samen om hun ruimtelijke ambities te realiseren.

1.2 Omgevingsvisie Provincie Utrecht en Omgevingsvisie Vijfheerenlanden

De Provincie Utrecht werkt aan wijziging van haar Omgevingsvisie. De ambitie van Gedeputeerde Staten is deze omgevingsvisie in het vierde kwartaal van 2026 vast te stellen. De Omgevingsvisie Provincie Utrecht bevat de ruimtelijke keuzes voor 2030 en 2050 met een doorkijk naar 2100. De gemeente Vijfheerenlanden heeft op 8 februari 2024 haar Omgevingsvisie vastgesteld. De omgevingsvisie van Vijfheerenlanden bevat de ruimtelijke ambities van de gemeente en geeft een doorkijk tot 2040.

1.3 Regionale Samenwerking

Gemeente Vijfheerenlanden en Provincie Utrecht maken deel uit van diverse regionale samenwerkingen. Rijk en regio werken samen via NOVEX-gebieden. Dit zijn gebieden waar de opgaven dusdanig meervoudig en complex zijn, dat intensieve samenwerking tussen de verschillende overheidslagen noodzakelijk is. Vijfheerenlanden maakt samen met de Provincie Utrecht deel uit van NOVEX-gebied Utrecht-Amersfoort en Het Groene Hart. De gezamenlijke Ontwikkelperspectieven en Regionale Investeringsagenda's (RIA's) vormen het kader voor deze samenwerkingen. De samenwerking met betrekking tot onder andere de OV Hub Vianen en Regiopoort Vianen komt hieruit voort.

Ook op thematisch terrein werken gemeente en provincie in regionale samenwerking samen. Denk hierbij aan de Woondeal MRU-West, aan de Regionale Energiestrategie (RES), het Pact Groen Groeit Mee of de gebiedsprocessen rond de Uitvoeringsstrategie Landelijk Gebied van de provincie. Vanuit het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG) wordt gewerkt middels gebiedsprocessen aan de verdere invulling van de verschillende thema's om het landelijk gebied toekomstbestendig te maken. De gemeente Vijfheerenlanden is één van de gebiedspartners waarmee nauw wordt samengewerkt.

De gemeente Vijfheerenlanden maakt onderdeel uit van de Netwerkorganisatie MRU-West. Hierin werkt zij samen met 16 gemeenten rond Utrecht. Ook maakt de gemeente deel uit van de samenwerking Alblasserwaard/Vijfheerenlanden.

2. Samenwerkingsagenda Vijfheerenlanden – Provincie Utrecht

2.1 Doel

Provincie Utrecht en gemeente Vijfheerenlanden stellen een samenwerkingsagenda op om sneller tot uitvoering van ruimtelijke opgaven in de gemeente te komen. We maken op basis van een totaaloverzicht van opgaven en ambities inzichtelijk waar onze ambities en belangen overeenkomen en op welke wijze we hierop samenwerken.

De samenwerkingsagenda biedt inzicht in elkaars ambities en belangen en versterkt de samenwerking tussen provincie en gemeente. Daarnaast helpt de agenda om de randvoorwaarden die nodig zijn om die ambities waar te maken (zoals capaciteit, procedures en investeringen) beter te coördineren. Tot slot leggen provincie en gemeente hiermee wederzijds commitment vast op het realiseren van meerjarige doelstellingen.

2.2 Scope en Reikwijdte

Deze samenwerkingsagenda heeft een agenderend karakter. Besluitvorming over inhoudelijke dossiers verloopt via geëigende programmatische structuren. De afspraken in de samenwerkingsagenda zijn verschillend van aard. Sommige afspraken gaan over nog te maken ruimtelijke keuzes, andere afspraken gaan over uitvoering en weer andere afspraken gaan over onderzoek. Dit hangt onder meer samen met de fase waarin een agendapunt/actie zich bevindt: in de fase van uitwerking voorstel (beleids-)keuze, in de fase van verkenning oplossingsrichtingen of in de fase van gedeelde probleemanalyse.

2.3 Samenwerking en commitment

De gedeputeerde Ruimtelijke Ordening tekent namens Gedeputeerde Staten de samenwerkingsagenda. Voor de uitvoering van sectorale en programmatische (proces)afspraken zijn de desbetreffende gedeputeerden bestuurlijk aanspreekpunt. De gedeputeerde Ruimtelijke Ordening is als coördinerend portefeuillehouder aanspreekbaar op het totaal.

De wethouder gebiedsontwikkeling tekent namens het college van B&W de samenwerkingsagenda. Voor de sectorale afspraken zijn de diverse portefeuillehouders in het college het bestuurlijke aanspreekpunt. De wethouder gebiedsontwikkeling is als coördinerend portefeuillehouder aanspreekbaar op het totaal.

2.4 Evaluatie en vervolg

De samenwerkingsagenda heeft een looptijd van 4 jaar. Gemeente en provincie volgen gedurende de looptijd van deze samenwerkingsagenda de voortgang van de gemaakte afspraken. Daarbij wordt periodiek gezien welke acties zijn uitgevoerd en welke onderwerpen vragen om bijsturing. De voortgang wordt bestuurlijk besproken via de bestaande overlegstructuren tussen gemeente en provincie.

Na vier jaar evalueren gemeente en provincie gezamenlijk de werking en opbrengsten van de agenda. In deze evaluatie wordt vastgesteld welke onderwerpen zijn afgerond, welke afspraken nog doorlopen en welke nieuwe of gewijzigde opgaven er zijn.

De uitkomsten van de evaluatie worden bestuurlijk gedeeld en vormen de basis voor besluitvorming over het vervolg van de samenwerking.

3. De agenda per thema

3.1 Vitale Steden en dorpen

De gemeente Vijfheerenlanden wil de komende jaren via een set van gespreid gelegen woningbouwlocaties invulling geven aan de gemeentelijke behoefte om gemiddeld circa 400 woningen per jaar toe te voegen. Vanuit de Uitvoeringsagenda woningbouw 2022 heeft gemeente in participatie gewerkt aan het in beeld brengen van de potentiële woningbouwlocaties. Dat heeft geleid tot kansrijke locaties voor alle kernen in Vijfheerenlanden. Voor de kernen Hagestein, Everdingen, Zijderveld, Schoonrewoerd, Kedichem, Nieuwland, Leerbroek, Hei en Boeicop zijn kleinschalige uitbreidingslocaties tot 50 woningen voorzien voor de vitaliteit van de kern. Voor de kernen Meerkerk, Leerdam en Lexmond zijn grotere uitbreidingslocaties voorzien van 300 tot 800 woningen. De kern Vianen kent een grote potentie binnenstedelijke groei door herstructurerings- en transformatielocaties, met name langs het Merwedekanaal. Deze binnenstedelijke groei wordt in samenhang gezien met de regiopoort functie die Vianen op de regionale schaal heeft.

De basis voor deze gemeentelijke groei is opgenomen in het Ontwerp Provinciaal Programma Wonen en Werken (PPWW) 2026. Door te kiezen voor spreiding over meerdere kernen en projecten kan Vijfheerenlanden zowel de vitaliteit van de dorpen en steden versterken als beter inspelen op verschillende doelgroepen en lokale woonwensen. In het bijzonder kennen Leerdam en Vianen een grote woningbouwopgave. Voor de kern Hoef en Haag werkt de gemeente aan het in beeld brengen van de afronding.

Om deze opgave daadwerkelijk te kunnen realiseren, is het noodzakelijk dat de gemeente beschikt over voldoende uitvoeringskracht en specialistische kennis. Het gaat daarbij onder meer om extra projectleiders voor het aansturen van meerdere parallelle projecten en om expertise zoals een planeconoom en stedenbouwkundige voor de financiële haalbaarheid, programmering, ruimtelijke kwaliteit en het tijdig doorlopen van procedures. Met deze versterking kan de gemeente sneller schakelen in de planvorming, afspraken met ontwikkelaars en partners beter borgen en de afstemming met de provincie over randvoorwaarden en fasering effectiever organiseren.

Afspraken

- Gemeente:** Brengt kansrijke locaties groter dan 50 woningen in het Provinciale PPWW-proces en maakt projectmatig inzichtelijk welke capaciteit ingezet dient te worden voor raamafspraken op gehele woningbouwproductie.
- Besprekt met de adviseurs van het programma Versnelling Woningbouw de mogelijkheden voor het aanjagen van de woningbouwprojecten. Te denken valt aan specialistische advisering over knelpunten of ondersteuning in de vorm van ambtelijke capaciteit.
- Onderzoekt de mogelijkheden op welke wijze te voldoen aan de afspraken en de regels met betrekking tot Groen Groeit Mee.
- Provincie:** Toetst of de aanvraag past binnen het kader van het Provinciaal Programma Wonen Werken, Omgevingsvisie Provincie Utrecht en Omgevingsverordening Provincie Utrecht. Draagt ook zorg voor regionale afstemming .
- Heeft met de subsidieregeling Versnelling Woningbouw het doel om gemeenten te ondersteunen in de vorm van specialistische advisering of ambtelijke capaciteit. De provincie zal zich inspannen om besluiten over gemeentelijke subsidieverzoeken zo voorspoedig mogelijk te laten verlopen.
- Ondersteunt de gemeente met kennis en expertise met betrekking tot het onderzoeken van de opgave Groen Groeit Mee.

Voor kleine kernen wil de gemeente ruimte krijgen om woningbouwuitbreidingen te realiseren die aansluiten bij de lokale behoefte in eigen regie. De huidige mogelijkheid om per kern maximaal 50 woningen toe te voegen biedt daarbij beperkt flexibiliteit. In de praktijk is de vraag groter, onder meer door de huisvesting van statushouders, ruimte voor 'beschermd wonen', de uitvoering van het woonwagengebeide, de vestiging van arbeidsmigranten en de opvang van Oekraïners. Dit vraagt om meer speelruimte en kortere processen: niet alleen om de eigen inwoners passend te bedienen, maar ook om specifieke doelgroepen tijdig en zorgvuldig te kunnen huisvesten.

Afspraken

- Gemeente:** Heeft voor elke kern een dorps(woon)visie opgesteld, die geldt als gemeentelijk kader dat leidend is voor de locatiekeuze van uitbreidingslocaties tot 50 woningen.
- Werkt projectmatig aan de eenmalige uitbreidingen tot 50 woningen per kern conform de mogelijkheden die de regel voor eenmalige uitbreiding tot 50 woningen voor lokale vitaliteit van kernen uit de Provinciale Omgevingsverordening biedt.
- Locaties groter dan 50 woningen, of buiten de 'eenmalige' mogelijkheden worden ingebracht in de processystematiek van het PPWW.
- Provincie:** Toetst bij het Omgevingsplan of gemeente aan voorwaarden uit de Omgevingsverordening Provincie Utrecht heeft voldaan.

De verwachte groei van het aantal woningen in Vijfheerenlanden leidt niet alleen tot een grotere vraag naar passende woningen, maar ook tot een groeiende behoefte aan voorzieningen in en rond de kernen. Om de leefbaarheid en sociale samenhang te behouden en te versterken, is het nodig dat maatschappelijke voorzieningen tijdig mee-ontwikkelen met nieuwe woningbouw en gebiedsontwikkelingen. Daarbij gaat het om voorzieningen die ontmoeting en ondersteuning mogelijk maken, bijdragen aan onderwijs en ontwikkeling en ruimte bieden voor sport en bewegen.

Concreet betekent dit dat in elke kern wordt ingezet op een goed functionerend gemeenschapshuis als laagdrempelige plek voor ontmoeting, vrijwilligersinitiatieven en maatschappelijke ondersteuning. Waar sprake is van een onrendabele top wordt verkend of provinciale regelingen of bijdragen (bijvoorbeeld vanuit programma's voor vitale kernen) kunnen bijdragen aan de haalbaarheid. Daarnaast is bij grotere gebiedsontwikkelingen, zoals Hoef en Haag, Broekgraaf Noord, Meerkerk Weide III en Lexmond West, aanvullende capaciteit nodig voor (tijdelijke) onderwijsvoorzieningen; dit vraagt om tijdige afstemming over programmering, ruimteclaims en financiering, zodat onderwijs mee kan groeien met de wijkontwikkeling en vertraging in de realisatie wordt voorkomen. Tot slot neemt door de groei van het aantal inwoners de druk op bestaande sportaccommodaties toe, waardoor uitbreiding of aanpassing van sportvoorzieningen nodig is om voldoende capaciteit, spreiding en kwaliteit te bieden en om sportparticipatie in alle kernen te stimuleren.

Voor deze voorzieningenopgave is een gezamenlijke aanpak van gemeente en provincie belangrijk. Vijfheerenlanden brengt per ontwikkeling de benodigde voorzieningen, fasering en eventuele financiële knelpunten (zoals een onrendabele top) in beeld. De provincie denkt mee over passende instrumenten, subsidiemogelijkheden vanuit de daarvoor beschikbare Rijks- en provinciale regelingen en de koppeling met lopende programma's, zodat voorzieningen gelijktijdig met de woningbouw kunnen worden voorbereid en gerealiseerd.

Afspraken

Gemeente:	Brengt onrendabele top in beeld in relatie tot woningbouwprojecten en gaat hier in een vroeg stadium over in gesprek met de adviseurs van het programma Versnelling Woningbouw.
	Neemt deel aan 'de VAB-trein' (waarbij in een gecombineerde aanpak van meerdere voorstellen door een versneld proces worden geleid) voor het toetsen en toestaan van verbredingsactiviteiten in agrarische bedrijven.
Provincie:	Adviseert (zo nodig met externe expertise) over het optimaliseren van de businesscase en zal zich inspannen besluitvorming over subsidieaanvragen zo voorspoedig mogelijk te laten verlopen op basis van de subsidieregeling Versnelling Woningbouw, vitale kernen en/of Tenderregeling Groen Groeit Mee.
	Adviseert bij initiatieven i.k.v. 'VAB-trein'

3.2 Energietransitie

De energietransitie in Vijfheerenlanden vraagt om tijdige keuzes en een versnelling in de uitvoering, zodat de gemeente kan bijdragen aan de regionale doelen uit de Regionale Energiestrategie (RES). Vijfheerenlanden werkt aan aanvullende duurzame opwek, aan de verduurzaming van energie-intensieve bedrijven en aan de ontwikkeling van warmtesystemen. Tegelijkertijd is de beschikbare netcapaciteit beperkend en zijn er soms extra ruimtelijke en financiële randvoorwaarden nodig om projecten haalbaar te maken.

Binnen het traject Lokaal Bestuur Wind voert de gemeente een participatief proces om te bepalen hoe windopwek kan worden toegevoegd binnen de gemeentelijke zoekgebieden; Vijfheerenlanden wil dit traject zorgvuldig en zelfstandig afronden, met een duidelijke koers richting besluitvorming en uitvoering. Tegelijkertijd is aanvullende opwek via windturbines nodig om te kunnen voldoen aan de RES-doelstellingen in de regio Utrecht. Vanuit provinciaal perspectief vormt de doorlooptijd van het traject op dit moment een risico voor het behalen van de planning, waardoor afstemming nodig is over planning, mijlpalen en eventuele mogelijkheden voor versnelling.

Ten aanzien van de opgave voor wind wordt een separate bestuursovereenkomst gesloten. Hierin leggen provincie en gemeente afspraken vast voor de planologische besluitvorming en omgevingsvergunningen voor windenergie in het projectgebied om binnen dit projectgebied een beoogde minimale opwek van 80 GWh te realiseren. De gemeente neemt hier de bevoegd gezag rol en spant zich in dit in de periode 2030-2032 te realiseren.

Daarnaast loopt een verkenning naar de verduurzaming van energie-intensieve industrie, waaronder de Glasfabriek, inclusief de mogelijke inzet van waterstof. Hiermee wordt bijgedragen aan vermindering van de NOx-uitstoot en daarmee herstel van N2000-gebieden en ruimte om van het stikstofvergunningenslot te komen. Deze verkenning wordt uitgevoerd in samenwerking met de gemeenten Molenlanden en Gorinchem en de provincies Utrecht en Zuid-Holland. Dit traject vraagt

om goede regionale afstemming en aansluiting op provinciale en nationale kaders. Ook de ontwikkeling van een warmtenet bevindt zich nog in de beginfase; in de vervolgfase kan ondersteuning nodig zijn bij het in beeld brengen en (mede) dekken van een eventuele onrendabele top, zodat een uitvoerbare businesscase kan ontstaan. Een belangrijke randvoorwaarde is bovendien de aanpak van netcongestie: voor nieuwe of te verzwaren tussenspanningsstations is ruimte nodig, terwijl in de huidige gesprekken een financieel verschil speelt tussen de grondwaarde en de vergoeding die Stedin biedt. Verkend wordt of de provincie hierin een rol kan spelen, bijvoorbeeld via bestuurlijke afstemming/lobby richting Stedin en/of via (financiële) instrumenten.

Tot slot geldt dat de gemeentelijke zoekgebieden een grotere potentiële capaciteit hebben dan het huidige provinciale verzoek, waardoor Vijfheerenlanden – afhankelijk van de uitkomsten van het participatie- en besluitvormingstraject – in potentie een groter aandeel kan leveren aan de RES U10-opgave.

Afspraken

Windenergie

Gemeente / Provincie: Voor de nadere governance, rollen, planning en besluitvorming ten aanzien van de opgave voor wind wordt aangesloten bij de separate bestuursovereenkomst over windenergie. Gemeente neemt de bevoegd gezag rol op zich en spant zich in binnen het projectgebied minimaal 80 GWh in de periode 2030-2032 te realiseren.

Verduurzamen energie-intensieve industrie

Provincie: Provincie Utrecht heeft samen met provincie Zuid-Holland opdracht gegeven aan bureau BlueTerra om onderzoek te doen naar de mogelijkheden voor het gebruik van waterstof voor de Cluster 6 bedrijven in Leerdam, Molenlanden en Gorinchem.

3.3 Duurzame Bereikbaarheid

De groei van het aantal inwoners en de ontwikkeling van nieuwe woon- en werklocaties vragen om een bereikbaarheidssysteem dat meegroeit. Voor Vijfheerenlanden gaat het daarbij om het verbeteren van de doorstroming op de rijks- en provinciale hoofdstructuur, het vergroten van de verkeersveiligheid, het versterken van openbaar vervoer en ketenmobiliteit (P+R) en het robuust ontsluiten van bestaande en nieuwe werklocaties. Gemeente en provincie willen deze opgaven in samenhang agenderen, onderzoeken en – waar mogelijk – versnellen in uitvoering.

Er is een plan om de provinciale weg N484 tussen Leerdam en Zijderveld op een aantal punten aan te passen. Vanwege de stikstofwetgeving kan dit nog niet worden uitgevoerd. Deze moeten op een later moment worden uitgevoerd. Het gaat hierbij om de volgende wegaanpassingen: Het verbreden van de hoofdrijbaan tussen Leerdam en Schoonrewoerd, het aanleggen van rotondes op de aansluitingen van Hogeind en Overboeicop, het aanbrengen van bermverharding en het gedeeltelijk plaatsen van houten geleiderail langs de hoofdrijbaan, het aanbrengen van snelheidsremmende maatregelen en het instellen van een spitsmaatregel op de parallelweg van de Schaikseweg.

De Julianabrug is de enige verbinding tussen het westelijk en het oostelijk deel van Vianen over het Merwedekanaal. Door de toenemende intensiteit van het auto- en fietsverkeer wordt deze brug als verkeersonveilig ervaren. De provincie Utrecht is eigenaar van de brug. Beheer en onderhoud is belegd bij de provincie Zuid-Holland.

De Julianabrug maakt ook onderdeel uit van het regionaal fietsnetwerk. Met de verbreding van de A27 komt er een nieuwe fietsbrug over de Lek (2034). Er zijn ook plannen om de doorfietsroute tegen die tijd verder te optimaliseren (kortere en directere route richting de Julianabrug). Knooppunt Everdingen (A2/A27): gemeente en provincie zien beiden het belang om het knooppunt volledig te maken. Een compleet knooppunt draagt bij aan een betere doorstroming op de Ring Utrecht en vergroot de betrouwbaarheid van de route, ook bij incidenten of (tijdelijke) afsluitingen op de A2. Daarnaast zorgt de halve aansluiting bij congestie op het hoofdwegennet voor veel sluipverkeer in de kern Vianen.

De gemeente wenst een onderzoek naar het doortrekken van de N214 richting Leerdam. Dit onderzoek richt zich op verkeerskundige effecten, ruimtelijke inpassing, kosten en fasering, en op de bijdrage aan de verstedelijkingsopgave in Leerdam en de leefbaarheid en verkeersveiligheid in de kernen langs de bestaande route. De provincie is bereid hierin haar expertise in te brengen.

Voor de ontsluiting van de nieuwe wijk Lexmond West en een betere bereikbaarheid van de kern Ameide is de randweg Lexmond voor de gemeente Vijfheerenlanden randvoorwaardelijk. Afspraken hierover zijn vastgelegd in het gespreksverslag bij het concept Provinciaal Programma Wonen en Werken (PPWW). De nieuwe wijk Lexmond West voor autoverkeer wordt ontsloten via de nieuwe randweg. Hiermee is een gezamenlijke ontwikkeling van weg en wijk voldoende geborgd.

Vianen is aangewezen binnen de Verstedelijkingsstrategie als regiopoort, gekoppeld aan het OV-knooppunt bij de Lekbrug. In onderzoek is welk woningbouwprogramma op loop- en/of fietsafstand kan worden toegevoegd om de regiopoortfunctie te versterken. Gemeente en provincie werken samen aan de realisatie van een OV-knooppunt met P+R bij de Lekbrug in Vianen. De afspraken over het busstation bij de Lekbrug zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst; het haalbaarheidsonderzoek start op korte termijn. Doel is het versterken van ketenmobiliteit met het realiseren van 1000 parkeerplaatsen en het bieden van een aantrekkelijk alternatief voor autoverplaatsingen richting de regio Utrecht. Daarnaast wenst de gemeente een aansluiting op het OV-net die passend is bij de aanliggende woonkern Hoef en Haag en het werklandschap Gaasperwaard.

Voor een veilige en toekomstbestendige ontsluiting van het regionale werklandschap Gaasperwaard III wenst de gemeente een verbetering van de aansluiting op de hoofdwegenstructuur.

Afspraken

N484

Provincie: Voert de geplande wegaanpassingen aan de N484 tussen Leerdam en Zijderveld uit als dit weer haalbaar is vanuit stikstofwetgeving en capaciteit.

Knooppunt Everdingen

Provincie: Neemt volwaardig knooppunt mee bij haar inbreng richting het Rijk voor het toekomstperspectief voor het Hoofdwegennet, onder meer in het programma U Ned

Julianabrug

Gemeente: Onderzoekt wat nodig is ter verbetering van de verkeersveiligheid op de Julianabrug in Vianen en neemt hierin de, vanwege verstedelijkingslocaties in Oost-Vianen, prognoses ten aanzien van verkeersintensiteit mee.

Gezamenlijk: Gemeente en provincie onderzoeken gezamenlijk het perspectief om tot realisatie van een verkeersveilige Julianabrug te komen. Daarbij wordt bekeken in overleg met Zuid-Holland of dit in groot onderhoud meegenomen kan worden.

Provincie: Indien het in groot onderhoud meegenomen kan worden, brengt de provincie Utrecht de benodigde maatregelen in bij de provincie Zuid-Holland en geeft opdracht voor uitvoering.

Randweg Lexmond

- Gemeente:** Onderzoekt de randweg Lexmond voor realisatie. Onderzoekt behelst tracé, mogelijkheden verwerving grondpositie, financiering realisatie en planvoorbereiding.
- Gezamenlijk:** Onderzoeken via het provinciale programma Versnelling Woningbouw welke Rijks- en provinciale subsidieregelingen kansrijk zijn.
- Provincie:** Ondersteunt gemeente bij subsidieaanvragen voor realisatie.

OV Bereikbaarheid Hoef en Haag / Gaasperwaard

- Gemeente:** Brengt wensen en suggesties in bij het proces van jaarlijkse actualisatie van het provinciale Vervoerplan voor de OV concessie ten behoeve van de OV-ontsluiting van zowel de woonkern Hoef en Haag als de omliggende (deels toekomstige) werklandschappen Gaasperwaard I, II en III
- Provincie:** Neemt deze wensen en suggesties mee in de afweging rondom het provinciale vervoerplan voor de OV concessie.

Verbinding Leerdam – A27

- Provincie:** Neemt de verbinding Leerdam-A27 mee in de onderzoeken voor een volgende actualisatie van het netwerkperspectief provinciale wegen en maakt op basis daarvan een afweging.

OV Hub Vianen

- Gemeente:** Onderzoekt in samenwerking met provincie en MRU-West hoe de regiopoortfunctie kan worden versterkt. Spant zich in het project Hub Vianen inclusief P+R van minimaal 1000 plaatsen gezamenlijk verder uit te werken
- Gezamenlijk:** Voeren de afspraken over het busstation uit de samenwerkingsovereenkomst uit.

3.4 Landschap, Groen en Water

Binnen het thema Landschap, Groen en Water werken gemeente en provincie samen aan het versterken van natuur, recreatie en landschappelijke kwaliteit, met aandacht voor water en klimaatadaptatie. De lopende acties worden in hoofdzaak uitgevoerd via de Gebiedsagenda Vijfheerenlanden. Daarnaast wil Vijfheerenlanden – mede in het licht van het concept Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG) – verkennen welke ruimte er is voor maatwerk om doelen effectief en uitvoerbaar te realiseren.

Het programma Groenblauwe dooradering (GBDA) Alblasserwaard-Vijfheerenlanden is een uitwerking van de Gebiedsagenda Vijfheerenlanden en is in 2026 van start gegaan (deels betaald vanuit de versnellingsgelden van Provincie Zuid-Holland en deels betaald vanuit de maatregelpakket 2 gelden van Provincie Utrecht), zie ook <https://groenblauwagh.nl/>. De gemeente Vijfheerenlanden participeert in dit programma en draagt bij aan de realisatie en heeft daarnaast ook het beheerconvenant en inrichtingsconvenant Groenblauwe dooradering getekend (dat ook is gekoppeld aan de Klimaatadaptatie regio).

Broedhabitat voor weidevogels in Polder Nieuwland: in aansluiting op de gebiedsagenda Landelijk Gebied wordt ingezet op het versterken van de broedhabitat voor weidevogels in Polder Nieuwland. Hierbij wordt onderzocht of dit gecombineerd kan worden met natuur en recreatieve mogelijkheden (als invulling Groen Groeit Mee) met een toekomstbestendige bedrijfsvoering, passend bij het landschap en de (water)opgaven in het gebied.

Zouweboezem – Uiterwaarden Lek – Linge-Diefdijk: Hier wordt gewerkt aan de voorbereiding van polderprocessen in de aangrenzende polders. Gemeente en provincie bepalen in nauw overleg met agrariërs op welke manier en met welke snelheid deze polderprocessen worden uitgevoerd. In deze polderprocessen wordt agrariërs gevraagd om bedrijfsontwikkelplannen te maken, waarin ze de beoogde toekomstige ontwikkeling van hun bedrijf vastleggen in combinatie met in welke mate ze invulling kunnen geven aan maatregelen t.b.v. natuur, klimaat, water en bodem. Vervolgens zal op polderniveau worden gekeken op welke manier dit kan worden gerealiseerd, waarbij een zorgvuldige afweging van eigendom, beheer en financiering onderdeel zijn.

De lopende acties uit de gebiedsagenda verlopen conform afspraak en naar wens. Het Natuurherstel in en rond Natura2000 gebieden is een punt van aandacht. Provincie, Waterschap en gemeente stemmen af over aanpak en oplossingen. Vijfheerenlanden vraagt, mede naar aanleiding van het concept UPLG, om ruimte en ondersteuning voor maatwerk bij de realisatie van UPLG-doelen. De gemeente verzoekt de provincie om te verkennen hoe dit kan worden toegestaan en om juridisch advies in te winnen over de wijze waarop dergelijke maatwerkafspraken juridisch kunnen worden geborgd.

In Vijfheerenlanden is de landbouw een sector waar door de gemeente en de inwoners veel belang aan wordt gehecht, omdat zij een belangrijke drager zijn van het landelijk gebied. De gemeente heeft in een landbouwvisie opgesteld hoe het perspectief voor deze sector eruit kan zien vanuit het streven naar een veerkrachtige, duurzame en rendabele landbouw die in balans is met natuur, water en landschap. De landbouwvisie is tot stand gekomen met actieve participatie van de werkgroep landbouw die door de gemeente wordt gefaciliteerd mede om input te geven aan het gebiedsproces als uitwerking van het UPLG. Vanuit de landbouwsector (bij monde van vertegenwoordigers LTO en leden van de werkgroep Landbouw) is steeds aangegeven dat ze hieraan mee willen werken maar dat dan de vergunningen op basis waarvan stikstofemissie voor de agrarische bedrijven wordt geregeld, op orde moeten zijn. Op dit moment is dit door allerlei oorzaken (waarvan de PAS-uitspraak er één is) niet van toepassing. Hierdoor zit de sector praktisch op slot (bedrijfsovername en verduurzaming van bedrijven stagneert). Gezamenlijk proberen de provincie en gemeente zicht te krijgen wat de vergunde situatie is per bedrijf. Dit is de basis om met een gezamenlijke inspanning, stappen te kunnen zetten zodat agrarische bedrijven van het 'stikstofvergunningenslot' afkomen

Vanuit het gebied is een Collectieve Stikstofaanpak Alblasserwaard – Vijfheerenlanden ontwikkeld waarin gewerkt wordt om te komen tot een emissieplafond voor het gebied waarmee invulling wordt gegeven aan de stikstofreductieopgave en waardoor weer vergunningen kunnen worden afgegeven. In deze aanpak werken gemeente Vijfheerenlanden, gemeente Molenlanden, Provincie Zuid-Holland, Provincie Utrecht, Ministerie van LNV en een afvaardiging agrariërs nauw met elkaar samen.

Afspraken

Gemeente: Actief invullen en ondersteunen van de gebiedsagenda Vijfheerenlanden o.a. door realisatie GBDA en ondersteuning bij uitvoering van het polderproces.

Als opdrachtgever van de Omgevingsdienst Utrecht inzetten op het inzichtelijk maken van de vergunningen die zijn afgegeven i.k.v. de Hinderwet en Wet Milieubeheer.

Provincie: Regisseren van polderprocessen te beginnen in de polders flankerend aan de N2000 gebieden.

Zorgt voor het inzichtelijk maken van de vergunningen die binnen Vijfheerenlanden zijn afgegeven i.k.v. de Wet Natuurbescherming.

Participeert met denk- en menskracht in de Collectieve stikstofaanpak Alblasserwaard-Vijfheerenlanden.

3.5 Economie en werken

Vijfheerenlanden zet in op de ontwikkeling van een regionaal werklandschap om ruimte te bieden aan economische groei en aan bedrijven die binnen de regio willen uitbreiden of verplaatsen. De opgave hangt samen met de schaarste aan geschikte bedrijventerreinruimte in de regio en met de wens om in andere gemeenten ruimte vrij te spelen voor bijvoorbeeld woningbouw of herstructurering. De ontwikkeling wordt vormgegeven in samenwerking met MRU-West en de aangesloten gemeenten, en betreft vooralsnog het eerste (en daarmee richtinggevende) regionale werklandschap binnen MRU-West.

De gemeente heeft gesprekken gevoerd met buurgemeenten, waaronder Lopik en Utrecht, over de mogelijkheid dat bedrijven uit die gemeenten (deels) kunnen doorstromen naar het regionale terrein in Vijfheerenlanden. Daarmee wordt een regionaal knelpunt geholpen op te lossen: bedrijven behouden perspectief om in de regio te blijven ondernemen, terwijl gemeenten met grote ruimtedruk – waar passend – ruimte kunnen vrijmaken voor andere functies. De verdere afspraken over programmering, doelgroepen en spelregels voor uitgifte worden de komende periode uitgewerkt in regionaal verband.

Voor een succesvolle ontwikkeling zijn heldere randvoorwaarden nodig, waaronder goede bereikbaarheid en verkeersveilige ontsluiting, een zorgvuldige ruimtelijke inpassing en een realistische fasering van investeringen en uitgifte. Gemeente en provincie stemmen daarom tijdig af over de planologische route, de benodigde onderzoeken en de financiering van randvoorwaarden, zodat het regionale bedrijventerrein daadwerkelijk bijdraagt aan de economische structuur én aan de bredere regionale ruimtelijke opgaven.

- Gemeente:** Werkt aan de realisatie en uitgifte van het Werklandschap Gaasperwaard III met ruimte voor bedrijven uit de regio. Gemeente brengt de randvoorwaarden voor de realisatie in beeld, gericht op de ontsluiting irt de omliggende woongebieden.
- Gezamenlijk:** Gemeente en Provincie werken samen om de randvoorwaarden voor uitgifte van Werklandschap Gaasperwaard III mogelijk te maken, waarbij actief wordt gekeken naar oplossingen voor de mogelijke barrières (zoals o.a. verplaatsingen, infrastructuur en OV) en de (beheer)organisatie van de ontwikkeling/uitgifte van WG3. Bij dat laatste punt gaat het om het verdelen van verantwoordelijkheden, inbreng van middelen en kennis, sturing op invulling van het bedrijventerrein (o.a. door uitgifteafspraken).
- Provincie:** Werkt actief mee aan de mogelijkheden voor het uitplaatsen van agrarische bedrijven binnen het plangebied Gaasperwaard III.

PROVINCIE UTRECHT

GEMEENTE
VIJF
HEE
REN
LAN
DEN